

۱۴۲۴۲۱۱

سیاست و حکومت

در

افغانستان

نقش قدرت‌های خارجی از ۱۹۸۰

دکتر مرتضی محمودی - دکتر جوهره لطیف‌اف

سرشناسه	محمودی، سید مرتضی، ۱۳۲۸
عنوان و نام پدیدآور	سیاست و حکومت در افغانستان: نقش قدرتهای خارجی در ۱۹۸۰ / مرتضی محمودی، جوره لطیفاف.
مشخصات نشر	تهران، فوژان، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۳۷۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۹۸-۳۸-۱
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
موضوع	گروه طالبان
موضوع	Taliban :
موضوع	افغانستان - سیاست و حکومت - قرن ۱۴
موضوع	Afghanistan - Politics and government - 20 th century :
موضوع	افغانستان - تاریخ - قرن ۱۴
موضوع	Afghanistan - History - 20th century :
شناسه الزامی	لطیفاف، جوره، ۱۳۲۰ -
رده دی کنگ	۱۳۹۵ س ۳ م ۳۷۱/۳ / DS
رده بی بی	۹۵۸ / ۱۰۴۶ :
شماره کتابخانه	۴۳۰۳۳۰۶

سیاست و حکومت در افغانستان

مؤلفین:

دکتر مرتضی محمودی (استادیار و عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی)

دکتر جوره لطیفاف (استاد و مدرس دانشکده ادبی و فلسفه، دانشگاه تاجیکستان)

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول (۱۳۹۵)

لیتوگرافی/ چاپ/ صحافی: کوه نور/ رهنما/ کیم

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن به طور کلی و جزئی (بازنشر، فایل صوتی، تست سازی و انتشار الکترونیکی...) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع بوده و قابل پیگرد قانونی است.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۹۸-۳۸-۱

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

مرکز پخش: نشر فوژان

تهران، م انقلاب، خ لبافی نژاد، نرسیده به کارگر جنوبی، ک درخشان، پ ۲ واحد ۲

تلفن: ۰۹۱۲۶۸۶۰۹۲۳-۶۶۴۰۸۵۰۱-۶۶۴۹۰۲۰۹

www.Fozhanpub.com

Email: fozhanpub@yahoo.com

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
مقدمه اول.....	۱۵
مقدمه دوم: افغانستان در یک نگاه.....	۲۵
بخش اول: استقرار دولت و نهادهای حکومتی	
در افغانستان و شروع عملیات ضدتروریستی	
فصل اول: اوضاع و احوال سیاسی و امنیتی افغانستان و اهداف راهبردی	
شرکت کنندگان عملیات ضدتروریستی.....	۴۳
فصل دوم: تحکیم پایه‌های دولت در افغانستان.....	۶۱
۱- نقش تاریخی لویه جرگه در زندگی ملی افغانستان.....	۶۱
۲- تشکیل نهادهای نوین حاکمیت دوشنبه پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱.....	۷۴
۳- وضعیت افغانستان در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری و تأثیر آن بر	
همسایگان.....	۹۱
فصل سوم: اوضاع اقتصادی کنونی افغانستان.....	۱۰۹
۱- تاریخچه و وضع کنونی همکاری اقتصادی بین تاجیکستان و افغانستان.....	۱۱۲
۲- مسایل همکاری کشورهای آسیای مرکزی در زمینه احیای مساجنگی	
افغانستان.....	۱۳۹
۳- نیازهای اقتصادی افغانستان و امکانات واقعی استفاده از منابع کشورهای	
آسیای مرکزی در احیای مساجنگی آن.....	۱۵۰
۴- همکاری معنوی و فرهنگی جمهوری تاجیکستان و جمهوری اسلامی	
افغانستان.....	۱۵۸

بخش دوم: بروز حوادث در افغانستان

فصل اول. طالبان	۱۷۵
۱- تاریخ تشکیل یا شکل گیری و مراحل رشد طالبان	۱۷۵
۲- ویژگی‌های سیاست پاکستان در مورد افغانستان در ارتباط با گروه طالبان	۱۹۴
۳- سیاست آمریکا در مورد افغانستان و امنیت آسیای مرکزی	۲۱۶
۴- رز تاجیکستان و افغانستان از لحاظ تحکیم امنیت منطقه‌ای در آسیای مرکزی	۲۲۶
فصل دوم. توسعه کشورهای آسیای مرکزی نسبت به عملیات ضد تروریسم در افغانستان	۲۴۷
۱- سهم جمهوری اسلاوا ایران در تثبیت اوضاع افغانستان	۲۷۴
۲- نقش سازمان همکاری منطقه‌ای در رفع خطرهای ناشی از ناحیه افغانستان	۲۹۸
۳- تأثیر خروج قوای ائتلاف از افغانستان بر وضعیت ژئوپلیتیک آسیای مرکزی	۳۱۰
۴- افغانستان و رویدادهای ولایت بدخشان تاجیکستان در سپتامبر ۲۰۱۲	۳۲۱
۵- بحران تفاهم منطقه‌ای	۳۳۰
سخن آخر	۳۳۸
منابع	۳۴۷
ترجمه منابع	۳۵۵
نمایه	۳۵۹

پیشگفتار

آسیا یک پیکر آب و گل است،
آفت افغان در آن پیکر دل است.
از گشتا و دشتا آسیا،
از فسا و ساد آسیا
محمد اقبال: هوی

افغانستان کشوری است که در چهار دهه اخیر سر زبان‌هاست و در مرکز توجه رسانه‌های خبری، سیاست‌مداران، کارشناسان و پژوهشگران داخلی و خارجی قرار دارد.

اولین کودتای نظامی در سال ۱۹۷۳ توسط نظامیان پیرو محمد داوودخان به وقوع پیوست و نظام شاهی سرنون و غانستان جمهوری اعلام گردید. ۵ سال بعد ۲۷ آوریل سال ۱۹۷۸، در نتیجه کودتای نوبتی این دفعه تحت رهبری حزب دموکراتیک خلق افغانستان نظام جمهوری م. داوودخان سقوط کرد و حزب پیرو اتحاد شوروی تحت رهبری نورمحمد ترکی به قدرت رسید. اما این حزب نتوانست اختلافات داخلی خود را برطرف سازد و از دستاوردهای به اصطلاح «انقلاب شکوهمند ثور» دفاع کند. در نتیجه، از یک طرف، اختلافات داخلی حزبی بروز کرده، باعث تغییرات نامطلوب در رهبری حزب و دولت می‌گردید، از جانب

دیگر، مردم بیشتر و بیشتر به پاکستان فرار کرده، تحت رهبری احزاب اسلامی جبهه مقاومت ضد دولت وابسته شوروی را تشکیل دادند. در این شرایط راهبری شوروی به جز تجاوز و از بین بردن حفیظ‌الله امین-رهبر کمونیست‌های افغانستان راه دیگری را پیدا نکرد.

تجاوز شوروی، مقاومت افغان‌ها و عکس‌العمل جامعه بین‌المللی، به خصوص غرب و کشورهای منطقه را به بار آورد و پس از ۹ سال جنگ، فاشون شوروی را مجبور به ترک افغانستان کرد. اما خروج نیروهای شوروی، و به قدرت رسیدن احزاب اسلامی نیز نتوانست برای افغانستان صلح و آرامش به ارمغان آورد. در نتیجه جنگ‌های حزبی و تشکیل مراکز مختلف قدرت و حاکمیتی و بی‌عدالتی، جنبش دیگر رادیکال اسلامی دیگری را به نام «طالبان» به صحنه افغانستان کشاند. «طالبان» ترتیبات بسیار سخت قرون وسطایی را در افغانستان پیاده کرده، زنان از حقوق تحصیل و کار محروم شدند، افغانستان به مرکز تربیت تروریستان و کشت و قحاق مواد مخدر تبدیل شد، و ثبات و امنیت تمام جهان را تهدید می‌کرد. واقعه‌های ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ در نیویورک و واشنگتن دلیل روشن این گفته‌ها می‌باشد. پس از عملیات تروریستی دهشتناک ۱۱ سپتامبر، ائتلاف بین‌المللی تروریستی برضد «القاعده» و «طالبان» تشکیل و عملیات «آزادی شکست‌ناپذیر» برضد آن‌ها آغاز گردید. ۱۱ سپتامبر جهان، به خصوص افغانستان را به دو مرحله- مرحله تا ۱۱ سپتامبر و بعد از ۱۱ سپتامبر تقسیم کرد.

تا امروز هزاران مقاله و کتاب درباره وضع افغانستان و دورنمای صلح و ثبات در این کشور چاپ شده که در آن‌ها ابعاد مختلف اختلاف افغانستان، هم بُعد داخلی و منطقه‌ای و هم بُعد بین‌المللی مورد تحقیق

دانشمندان قرار گرفته است.

کتاب دانشمند تاجیک، پروفیسور جوړه لطیفاف و همکار ایرانی‌شان مرتضی محمودی یعنی «افغانستان در چارسوی حادثه» از جمله آن آثار است، که در آن وضعیت بیش از یک دهه اخیر افغانستان موشکافانه مورد پژوهش علمی قرار گرفته است.

قابل ذکر است، که تألیف این کتاب نتیجه زحمت چندین ساله پروفیسور تاجیک و شاگردشان است. ایشان نه تنها از منابع مختلف دست اول و کتاب‌های متعددی متعدد در نوشتن این کتاب استفاده کرده‌اند، بلکه مشاهدات پندیده او در کسوت یک پژوهشگر و دیپلمات در کابل در تألیف پیچیده‌های سیاسی و ایدئولوژیکی، قومی و زبانی و درک عوامل منطقه‌ای و بین‌المللی در بحران افغانستان کمک کرده است. جالب اینجاست که دکتر محمودی هم علاوه بر داشتن مطالعات و مقالات درباره افغانستان از جمله کتاب‌های ایرانی بوده‌اند.

مؤلفان کوشش به خرج داده‌اند، که مجموع مسایل سیاسی، اقتصادی، ایدئولوژیک، فرهنگی، منطقه‌ای و بین‌المللی بحران افغانستان را بعد از حوادث ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱ مورد تحقیق قرار ده‌د.

چنانکه خواننده محترم می‌بیند مؤلفان کوشش زیادی به خرج داده‌اند تا مجموع مسایل روز افغانستان را به رشته تحقیق درآورند. در این پژوهش مسایل دولت‌سازی، هم مسایل سیاسی و ایدئولوژیک، از جمله پدیده تروریسم و قاچاق مواد مخدر، مسایل اقتصادی، از جمله روابط اقتصادی افغانستان با کشورهای آسیای مرکزی، مسایل بین‌المللی و غیره تحقیق شده‌اند.

از قرار معلوم، در این دوره تغییرات چشمگیر در ابعاد مختلف سیاسی،

اجتماعی، نظامی و وضعیت بین‌المللی افغانستان پدید آمد، پای ده‌ها کشور دنیا به افغانستان کشانده شد و ارتش بیش از صد هزار نفره ناتو وارد افغانستان گردید.

مؤلفان در ابتدا کوشش نموده‌اند اوضاع داخلی افغانستان و اهداف راهبردی شرکت‌کنندگان عمده در عملیات ضدتروریستی به نام «آزادی شرکت‌ناپذیر» بعد از کنفرانس بن و تشکیل اداره موقت به ریاست حامد کرزای را استیقا نمایند.

مؤلفان تمام حوادث سیاسی رخ داده را، که برای دولت‌سازی و پایان جنگ در این کشور مساعدت می‌کنند، مانند دعوت دو لویه جرگه-لویه جرگه اضطراری برای تشکیل حکومت انتقالی و لویه جرگه قانون اساسی به خاطر تصویب قانون اساسی کشور، انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی و بسیاری از مسایل دیگر را حلی را همه‌جانبه واکاوی و باز نموده‌اند.

پروفسور جوهر لطیف‌اف و دستیار توانسته‌اند اهداف راهبردی شرکت‌کنندگان عمده در عملیات ضدتروریستی و کشورهای همسایه را در افغانستان تعریف نمایند، که بی‌شبهه یکی از دست‌آوردهای مهم علمی مؤلفان محسوب می‌گردد. زیرا، چنانکه خود، آنان اظهار نموده‌اند تحت عنوان مبارزه با تروریسم این کشورها هدف‌های دیگری را دنبال می‌کردند. ضمن اشاره به شرکت‌کننده اصلی عملیات و مبتکر لشکرکشی غرب به افغانستان، یعنی ایالات متحده آمریکا، مؤلفان اهداف او را به داخلی و خارجی تقسیم کرده‌اند و در مورد اهداف داخلی سخن رانده‌اند. مؤلفان به وخامت وضع اقتصادی این کشور، که ممکن است در آینده به کاهش تولید و کاهش رشد آن منجر گردد تأکید کرده‌اند.

در ارتباط اهداف خارجی این ابرقدرت جهان، مؤلفان بر این عقیده‌اند، که ایالات متحده می‌خواهد مقام «داور اصلی» و «ضامن اساسی» امنیت بین‌المللی را به خود بازگرداند، یعنی وضعیت جهان تک قطبی را تثبیت نماید؛ همان وضعی را، که امریکا در آن نقش غالب و برتر داشته باشد. مؤلفان همچنان در این رسالهٔ پرارزش اهداف راهبردی کشورهای منطقه، بین پاکستان، ایران، دولت‌های آسیای مرکزی و روسیه را مورد تحلیل، بررسی و مقایسه قرار داده‌اند.

ارزش مهم کتاب تازهٔ پروفیسور جوهر لطیفاف و دستیارش تدقیق مسائل وابسته به حکم پایه‌های دولتی در افغانستان است، که فصل دوم کتاب به آن نامشخص داده شده است. در این فصل اولاً به نقش تاریخی لویه جرگه در زندگی جامعهٔ افغانستان توجه مبذول شده است، که تصادفی نیست. خواننده در این بخش می‌تواند از تاریخ و ویژگی‌های و اهمیت جرگه‌ها در تاریخ افغانستان، معیارات جالب به دست آورد و بعداً نقش این لویه جرگه‌ها را در تشکیل ولت‌داری نوین افغانستان پیگیری کند. به عقیدهٔ مؤلفان، افغان‌ها جرگه را به عنوان ارزش اجتماعی و نهاد سیاسی و حقوقی می‌شناخته‌اند و اکنون هم این ارزش بقای پابرجاست. مسائل برجسته در این مورد، انتخاب رئیس حکومت انتخابی در ماه ژوئن سال ۲۰۰۲ در لویه جرگه اضطراری و بررسی و قبور قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان در لویه جرگهٔ قانون اساسی در سال ۲۰۰۴ است، که پایه‌های حقوقی تشکّل دولت جدید را مهیا ساخت.

مؤلفان در ادامه شرایط و ویژگی‌های نهادهای مدیریت دولتی و وضع اقتصاد کشور را مورد تحلیل عمیق قرار داده‌اند

در فصل ۳ کتاب خواننده با وضعیت اقتصاد افغانستان، وضع

همکاری‌های اقتصادی بین تاجیکستان و افغانستان و بین افغانستان و دیگر کشورهای آسیای مرکزی و مکان استفاده از پتانسیل اقتصادی کشورهای آسیای مرکزی در بازسازی پسا جنگی افغانستان آشنایی پیدا می‌کند.

جالب است، که مسایل مذکور، با استفاده از آمارهای مورد قبول و اعتماد و منابع دست اول تحلیل گردیده‌اند.

به خاطر مسئله همکاری تاجیکستان با افغانستان و دورنمای این همکاری، به طور مفصل تحقیق شده است. مهم این است، که مؤلفان تاریخچه شکل گیری این همکاری‌ها را خیلی خوب آموخته‌اند و می‌نویسند، که درجه مناسبت‌های مستقل اقتصادی و سیاسی با افغانستان از زمان کسب استقلال دولتی تاجیکستان میسر شد، اما در دهه ۸۰ قرن ۲۰ کوشش شده به برقرار کردن رابطه‌های مستقیم اقتصادی میان ولایت‌های تاجیکستان و ولایت‌های مرزی افغانستان تأمین شود. در آن زمان ولایت‌های تاجیکستان سرپرستی ولایت‌های بدخشان، قندز، تخار، مزار شریف را به عهده داشتند و به تاجیک این سرپرستی و کمک یک‌جانبه به روابط مستقیم اقتصادی تبدیل شد. اما با تاجیکستان همکاری‌های متقابل مفید را با افغانستان در زمینه تجارت و اقتصاد سامان داده است. مؤلفان ارقام و آمار بسیار جالبی را در باره صادرات و واردات کالا با افغانستان و تمایل به رشد مناسبت‌های تجاری و اقتصادی را در کتاب آورده‌اند، که خواننده محترم خود می‌تواند درباره مناسبات اقتصادی و تجاری تاجیکستان و افغانستان قضاوت کند. امروز چندین پل میان دو کشور بر روی آمودریا بنیاد گردیده است و تجارت سرحدی از طریق بازارهای مرزی رواج می‌یابد. مؤلفان دورنمای این همکاری را

امیدوارکننده دانسته‌اند.

همچنین ما در بخش دیگر کتاب، تحلیلی در مورد نقش و امکانات کشورهای آسیای مرکزی می‌بینیم، که مؤلفان آن را پیشکش خواننده می‌گردانند.

نویسندگان همچنان مسایل همکاری فرهنگی و معنوی تاجیکستان و افغانستان را تحقیق کرده‌اند، که یک فصل کتاب به آن اختصاص داده شد. اما در این رساله، ما یک تحلیل فشرده از تاریخچه مناسبات فرهنگی و خان‌راهی می‌آهده می‌کنیم، که از مشترکات فرهنگی، زبانی، معنوی، دینی، رسوم، سنت‌ها و تأثیرپذیری آن‌ها شهادت می‌دهد. از طرف دیگر، وضع امروز روابط فرهنگی، علمی و آموزش و پرورش تحلیل شده، دورنمای آن پیش‌بینی می‌شود.

ناگفته نماند، که مؤلفان ترک می‌کنند، که تمام روابط چندبعدی تاجیکستان و افغانستان به تأمین ثبات، افغانستان و وضع مرز مشترک دو کشور بستگی دارد. از این جهت آنان مرز میان افغانستان و تاجیکستان را از دیدگاه امنیت منطقه آسیای مرکزی مورد تدقیق قرار می‌دهند.

قسمت دوم کتاب دربرگیرنده تحلیل مسایل جوانان و پیرامون افغانستان امروزی، و مشکلات و دورنمای حوادث، نقش کشورهای همسایه و ابرقدرت‌ها در قضایای این کشور می‌باشد. بی‌شبهه این بخش و محتوای کتاب را باز هم پررنگ‌تر و خواندنی‌تر کرده‌اند و خواننده پاسخ سؤال‌های متعدد خود درباره افغانستان امروزی را خواهد یافت. از جمله از موضوعات زیر می‌توان نام برد: «تاریخ تشکل و مراحل رشد جنبش «طالبان»، «ویژگی‌های سیاست پاکستان در مورد افغانستان در ارتباط با

جنبش «طالبان»، «مرز تاجیکستان و افغانستان از دیدگاه تحکیم امنیت منطقه‌ای در آسیای مرکزی»، «مواضع کشورهای آسیای مرکزی در قبال عملیات ضدتروریستی آمریکا در افغانستان»، «قومیت‌ها و امنیت افغانستان»، «موانع رسیدن به امنیت در افغانستان»، «نقش سازمان همکاری، شانگهای در رفع خطرهای ناشی از ناحیه افغانستان»، «تأثیر خروج گروه‌های ائتلافی از افغانستان بر وضعیت ژئوپلیتیکی آسیای مرکزی».

هذه متن طر، پروفیسور جوړه لطیف و همکار او در این رسالهٔ پرارزش کوشش کرده‌اند. مسائل داغ افغانستان امروزی را در پیوند و تأثیرپذیری یکدیگر به‌طور روشن‌تری شده تحقیق کنند. مسایل سیاسی و نظامی، ژئوپلیتیکی، اقتصادی و تجارتی، فرهنگی و دینی، همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی افغانستان به‌طور محو و تام تحلیل گردیده‌اند.

بی‌شبهه کتاب مذکور نه تنها برای سیاست‌شناسان و مورخان، دیپلمات‌ها، روزنامه‌نگاران، نظامیان و مسئولان امنیت، بلکه برای گروه‌های دیگری از خوانندگان نیز جالب و مفید خواهد بود.

به‌دنبال فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، سیاستی، حادثه ۱۱ سپتامبر سال ۲۰۰۱، چهره ژئوپلیتیک و اهمیت آسیای مرکزی و افغانستان را دگرگون ساخت.

در آغاز عملیات ضدتروریستی، در افغانستان و تاجیکستان تغییرات و تحولات بنیادی رخ داد.

در تاجیکستان نظام نوین سیاسی استقرار روزافزون یافته و مناقشه بین تاجیکان از راه مسالمت و به‌صورت نهایی حل و فصل شده و نیروهای سیاسی از اتحاد و انسجام بیشتر برخوردار شده، گام‌های

استواری در راستای ایجاد شالوده دولت دموکراتیک دنیوی برداشته می‌شود.

سازندگی صنح‌آمیز آغاز شده و طرح‌های عظیم ژئواستراتژیک جهت ایجاد زیرساخت‌های روابط اقتصاد خارجی و احداث نیروگاه‌های برق آبی بزرگ - در یک کلام - آنچه شرایط مناسب را برای توسعه روابط اقتصادی و فرهنگی با کشورهای منطقه فراهم می‌سازد، در دست اجراست.

در این کشور جن کشیده، در پی اجرای عملیات ضدتروریستی، جنس طالبان و معاند خنثی گردید. اجلاس سران در بن آلمان به تشکیل حکومت موقت مملکت در افغانستان آغاز نهاد. مردم افغانستان با پشتیبانی جامعه جهانی به ایجاد پایه‌های دولت اقدام کردند: قانون اساسی کشور به تصویب رسید و رئیس‌جمهور انتخاب گردید و انتخابات پارلمانی (لویه جرگه) انجام گرفت.

دولت به سوی بازسازی پسا جنگی کشور و حل مسایل و مشکلات حاد اجتماعی و اقتصادی گام برداشته است. معاد این اقدامات احیای مهم‌ترین واحدهای اقتصاد ملی، مین‌روبی، ترابری، بازگرداندن و اسکان آوارگان، ایجاد دستگاه‌های دولتی، ساختارهای انتظامی و ادامه مبارزه با تروریسم و گروه‌های افراطی و بنیادگرا می‌باشد.

خوانندگان کتاب حاضر می‌توانند پاسخ‌های لازم را به پرسش‌های مربوط به چگونگی سیر حوادث سیاسی در افغانستان، اهداف راهبردی شرکت‌کنندگان در عملیات ضدتروریستی، چگونگی وضعیت اقتصادی افغانستان و ظرفیت‌های بالقوه جمهوری تاجیکستان و به طور کلی کشورها در ارتباط با احیای پسا جنگی افغانستان، محورهای احتمالی

همکاری فرهنگی تاجیکستان و افغانستان، نقش مرز تاجیکستان و افغانستان در رابطه با امنیت منطقه‌ای بیابند. همین طور در این کتاب چگونگی شکل‌گیری مناسبات متقابل جمهوری افغانستان و جمهوری تاجیکستان و در کل کشورهای آسیای مرکزی طی سال‌های اخیر و آنکه چه چشم‌اندازهای احتمالی را این کشورها در آینده پیش‌رو خواهند داشت، مورد بررسی قرار گرفته است. این تحقیق برای دانشجویان دانشکده‌های روابط بین‌الملل دانشگاه‌ها، دیپلمات‌ها، پژوهشگران علوم سیاسی و تاریخ، روزنامه‌نگاران مشغول به موضوعات بین‌المللی و سایر علاقمندان می‌تواند به عنوان یک منبع قابل قبول علمی مورد استفاده قرار گیرد.

دکتر علوم تاریخ،

پروفسور قاسم‌شا اسکندراف

مقدمه اول

افغانستان در منطقه خاورمیانه واقع بوده و از نظر کم و کیف جمعیت و رفاه کشور، مراودات، منابع طبیعی و موقعیت جغرافیایی و ژئواستراتژیک حایز اهمیت ویژه است.

اینک بیش از گذشته به آنست که موضوع افغانستان در مرکز توجه سیاستمداران و مورخین در میان کشورهای گروهی جهان قرار دارد. پس از حادثه ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ ترجه بر رویاندهای این کشور و تأثیر آن بر کشورهای آسیای مرکزی افزایش یافته است.

افغانستان همانند کشورهای مستقل آسیای مرکزی مرحله نوین و خیلی مهمی را در مسیر رشد خود به عنوان یک قدرت از سر می گذراند.

با وصف این، جریانات و اوضاع داخلی افغانستان که طی ۶۰-۷۰ سال اخیر باعث تزلزل های شدید در این کشور گردیده است، همانان به عنوان یک موضوع با اهمیت باقی است. تحقیق عمیق فراینده های داخلی افغانستان امکان این نتیجه گیری را می دهد که تا زمانی که سیاست ضدتروریستی در آنجا به پایان نرسیده و تا زمانی که اصول عادلانه حقوقی و دموکراتیک اداره کشور که بتواند برابری حقوق تمام اقوام و رشد آتی آزادانه این سرزمین اذیت دیده و جفا کشیده را تأمین کند، برپا و اجرا نشده است، افغانستان کماکان کانون تنش های اجتماعی،

ملی و مذهبی باقی خواهد ماند و جامعه جهانی هم چاره‌ای جز این نخواهد داشت که به حل و فصل معضل افغانستان مشغول شود.

در این کشور مبارزه با تروریسم و افراط‌گرایی و قاچاق مواد مخدر ادامه دارد. خطرات ناشی از گروه‌های تروریستی و باندها کاهش یافته، ولی از این نرفته است. ضرباتی که توسط ائتلاف شمال در ابتدا بر ده‌های طالبان وارد شد و خساراتی که توسط نیروهای ائتلافی بر طالبان تحمیل شده در جریان اقدامات ضدتروریستی زده شد، آن‌ها را به تجدید گروه‌بندی و پیروی از تاکتیک جنگ چریکی وادار کرد، منتهای خطر احیای مجدد آنها از سوی آن‌ها باقی است. علت این وضع، رفتار نیروهای سیاسی افغانستان است که تحت عنوان آشتی ملی با آن‌ها چرب‌زبانی می‌کنند. علت دیگر، سیاست پاکستان و متحدان آن است که برای توجیه حضور خود چه در افغانستان و چه در منطقه آسیای مرکزی و اجرای سیاست منازعات قابل کنترل خود، با سازمان‌های افراطی یاد شده برخورد خصوصی می‌کند.

بنابراین، لازم است تأثیر و نفوذ نیروهای خارجی، اهداف راهبردی و اقدامات شرکت‌کنندگان در عملیات ضدتروریستی در افغانستان و سیاست کشورهای همسایه آن نسبت به فرایندهای جاری در این کشور لحاظ شود.

در بن آلمان ائتلاف بین‌المللی مقابله با تروریسم، سازمان ملل متحد و گروه‌های سیاسی سلیم‌العقل افغانستان با پشتیبانی جامعه بین‌المللی شالوده حکومت موقت را پی‌ریزی و اقدامات پیگیرانه آینده در راستای احیای کشور، نیل به صلح و وفاق ملی را مشخص کردند. مردمان افغانستان که فجایع خونین جنگ چند ساله را از سرگذرانده بودند،

به یکسان درباره رژیم‌های سابق نظر منفی داشتند و هیچ یک از آن‌ها را ترجیح نمی‌دادند. آن‌ها را رژیم‌های دیکتاتوری به نام جمهوری محمد داود، نورمحمد ترکی، حفیظ‌اله امین و حکومت کمونیستی شوروی‌گرای ببرک کارمل و جانشین وی نجیب‌اله دچار یأس و نومیدی کرده بود.

از اینجاست که تصمیمات تاریخی کنفرانس بن (مورخ سال ۲۰۰۱) به‌ویژه در مورد اصول ایجاد سیستم سیاسی آینده افغانستان، با خرسندی و اشتغال گرم اکثریت مردم ستم‌دیده و دردکشیده این کشور روبه‌رو شد.

طبق توافق‌نامه بن، شکل نهایی حاکمیت دولتی تنها پس از تدوین و تصویب قانون اساسی افغانستان با گذشت ۱۸ ماه پس از پایان کار لویه جرگه فوق‌العاده معین و مقرر گردید. کاملاً طبیعی است که رهبران افغانستان که از گروه‌ها و جریان‌های مختلف سیاسی و قومی نمایندگی می‌کردند، در دسامبر ۲۰۰۱ در بن، گام‌های مهمی و دربارۀ برگزاری لویه جرگه به عنوان ابزار مساعدت‌کنند به بحث و بررسی‌های هر چه گسترده‌تر و حصول اجماع و اتفاق در برۀ اختار حکومت آینده افغانستان پس از سقوط رژیم خودکامه طالبان، تراخ کردند.

برگزاری دو لویه جرگه تاریخی، تصویب قانون اساسی و برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و نهایتاً انتخابات پارلمانی در سپتامبر ۲۰۰۵، مراحل مهمی در تاریخ تحکیم پایه‌های دولت‌داری در این کشور به شمار می‌آید.

برخلاف لویه جرگه‌های گذشته که نمایندگان آن توسط دوایر حکومتی منصوب شده و وسیله‌ای برای راه‌اندازی حق‌بازی‌های سیاسی قرار می‌گرفتند، نمایندگان لویه جرگه فوق‌العاده یا اضطراری برای نخستین بار از سوی اقوام کشور از طریق رأی‌گیری انتخاب شدند.